

Андрущенко Н. П. Античные винодельни Ольвии: Опыт доисследования археологических объектов / Центр историко-градостроительных исследований. — Киев: ЦИГС, 2010. — 54 с.: ил.

Брошюра посвящена изучению античных виноделен, обнаруженных на территории Ольвии. Содержит новые данные, полученные методом научной реконструкции винодавильного оборудования. В работе приведены дополнительные сведения, выявленные в процессе доисследования археологических объектов. Результаты работы могут быть использованы при музеефикации археологических объектов древних виноделен.

Археологічна спадщина Хмельницької області. Довідник / А. Ф. Гуцал, В. І. Якубовський, І. Р. Михальчин. — Чернігів: РВК "Деснянська правда", 2011. — 176 с.; 32 іл. — Бібліогр.: с. 161-176.

У довіднику вміщено короткі відомості про пам'ятки та об'єкти археології, що знаходяться на території Хмельницької області.

Археологія і давня історія України. Вип. 2. Археологія Правобережної України. — К.: Інститут археології НАН України, 2010. — 261 с.: 239 рис., 14 табл.

У збірнику, присвяченому пам'яті І. П. Герети, подані роботи науковців України, Польщі, Німеччини, в яких висвітлюються актуальні проблеми археології Правобережної України від кам'яного віку до пізнього середньовіччя. Окрім того, подано інформацію про наукову та громадську діяльність І. П. Герети. Збірник підготований до друку ДП "ОА-СУ Подільська археологія".

Археологія і давня історія України. Вип. 3. Колекції Наукових фондів Інституту археології НАН України. Матеріали та дослідження. — К.: Інститут археології НАН України, 2010. — 138 с.: 107 рис., 22 табл.

Збірка статей поєднує тематично різні роботи, присвячені висвітленню матеріалів колекцій Наукових фондів ІА НАНУ. Хронологічний діапазон знахідок охоплює період від енеоліту до пізнього середньовіччя (від IV тис. до

н. е. до XV ст. н. е.). Більшість статей присвячена, перш за все, введенню у науковий обіг неопублікованих матеріалів, а також аналізу вже відомих знахідок. Серед них є як артефакти, отримані більш ніж півстоліття тому, так і знахідки з нових надходжень до Наукових фондів ІА НАН України.

Баталкіна В. І. Запорізький музей-галерея прикладної кераміки та живописної творчості Іллі та Олексія Бурлай / В. І. Баталкіна. — Д. — Запоріжжя: АРТ-ПРЕС, 2011. — 96 с.

Книга, представлена читачеві, є результатом багаторічної науководслідницької праці в широкому плані: історичному, літературному, мистецтвознавчому, бібліографічному. Це перше викладення історичних подій у Запорізькому краї з точки зору вивчення свого роду, історії архітектури та історії краєзнавства.

Сучасний музей-галерея, засновником якого є авторка книги, розмістився на глибині 5-ти метрів, де збереглися залишки будівель німецьких інженерів, зроблені ще до будівництва Олександрівської фортеці.

Брежк О. В., Макаренко О. В. "Історія села Крюківщина з найдавніших часів до початку XXI ст.". — К.: Український видавничий консорціум, Українська конфедерація журналістів, 2011. — 128 с.

Науково-популярне історико-краєзнавче видання першої книги про чудову перлину Київської області Києво-Святошинського району — село Крюківщина. Книга відображає історію села від давніх часів до сьогодення, вона сприяє патріотичному вихованню молоді і поважного відношення до своєї історії, традицій, майбутнього села. Це народжує не тільки шану й повагу, а й віру в те, що наша духовність відроджується — адже ми повертаємось до народних джерел, до творчості, яка прийшла до нас з глибини століть. Розповімо майбутнім поколінням про минуле та сучасність квітучої Крюківщини, адже нація, яка не знає свого минулого, не має майбутнього!

Бєлов О. Ф., Шаповалов Г. І. Історія Державного герба України. До 20-ї річниці незалежності України: Науково-методичний посібник / Олександр

Белов, Георгій Шаповалов. — К.; Запоріжжя: АА Тандем, 2011. — 92 с.

Автори цього посібника здійснили справжній науковий прорив, запропонувавши історично обґрунтовану концепцію духовного змісту українського герба. В результаті багаторічних досліджень вони довели, що високе духовне вшанування нашого тризуба сягає прадавніх цивілізацій Середземномор'я і міцно пов'язане з обоженням сонця як творця життя (хрест) та предмета, який рятував життя — якоря (тризуб). Після жертвовного подвигу св. Климента у 101 р. н. е. в Криму та хрещення князя Володимира у 988 р. ці об'єднані символи утворюють знак "хрест-якір". У християнстві він уособлює символ віри і надії на спасіння.

Виставка представляє унікальні експонати багатьох музеїв України та країн далекого зарубіжжя, які свідчать про те, що традиції використання хреста-якоря як герба Київської Русі виявилися сталими і протягом багатьох століть простежувалися в українській геральдиці та народній символіці.

Метою цього видання є висвітлення правдивої історії становлення і утвердження головного державного символу України та популяризація його унікального змісту і сутності.

Богуслав. Історія і сучасність. —

К.: Ярославів Вал, 2010. — 320 с.

Книга О. Салія містить історичні нариси про основні періоди розвитку Богуслава від найдавніших часів до нинішнього економічного, соціального відродження в умовах незалежності України. Події, факти подано нерозривно з розкриттям процесів болісно важкого формування української нації, невтримної боротьби за творення держави України.

Болховітіновський щорічник

2010 / Відповід. ред. К. Крайній. — К.: НКПІКЗ, 2011. — 400 с.

До третього випуску "Болховітіновського щорічника" увійшли археологічні, історичні, джерелознавчі дослідження, присвячені проблемам історії Церкви в Україні від давньоруського періоду до сучасності. Збірник вміщує публікації джерел, рецензії та огляди нових видань.

Брехуненко Віктор. Козаки на степовому кордоні Європи: Типологія козацьких спільнот XVI —

першої половини XVII ст. — К.: ЗАТ "ВІПОЛ", 2011. — 504 с.

У книзі в порівняльній перспективі розглянуті українське, донське, волзьке, терське, гребінське та яйцьке козацтва як специфічні християнські спільноти на Степовому Кордоні Європи. З'ясовується типологія Степового Кордону на тлі інших світових Великих Кордонів, досліджуються особливості генези, етнічний код, соціальне обличчя, еволюція чисельності перелічених козацтв, організація суспільства та влади в козацькому світі, функціонування Війська як військово-територіальної структури, широкий комплекс конфронтаційних та позаконфронтаційних контактів різних козацтв з мусульманськими сусідами. Досліджуються козацькі ідентичності, стратегії козаків у християнському світі, а також уявлення про правителя-патрона, "вітчизну", "козацьку землю". Простежено типологічні перегуки та відмінності між базовими характеристиками козацьких спільнот.

Булига О. Поєднані Волинню.

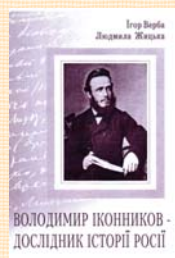
Історико-краєзнавчі нариси. Кіносценарій. — Рівне: Волинські обереги, 2010. — 232 с.

У книзі зібрані матеріали, опубліковані протягом 1992-2009 років у місцевих, всеукраїнських періодичних виданнях та наукових збірниках. Нариси стосуються різноманітних сторінок діяльності визначних діячів волинського краю, штрихи до історичних портретів яких намагався відобразити автор. Представлений кіносценарій відтворює "мандрівки" створеної на Волині у середині XVI ст. визначної пам'ятки національної писемності — Пересопницького Євангелія, відомої в світі як українська Першокнига. Видання зацікавить усіх, кому не байдужа історія рідної землі.

Верба І., Жицька Л. Володимир Іконников —

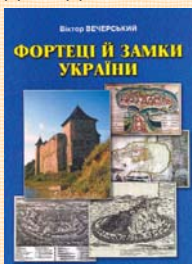
дослідник історії Росії / Ігор Верба, Людмила Жицька / Центр пам'ятокознавства НАН України і УТОPIK. — Ніжин: Видавництво НДУ імені Миколи Гоголя, 2011. — 152 с.

У монографії на основі значного архівного матеріалу та наукової літератури реконструюється життєвий шлях відомого історика Володимира Степановича Іконникова. Основна увага приділена дослідженню визначним ученим історії Росії кінця XVII—XVIII ст., а також викладанню ним університетських курсів з російської історії.

Вечерський В. В. Фортеці й замки України. — К., 2011. — 664 с.; 619 іл. — Бібліогр.: с. 629-649. (Науко-

во-дослідний інститут пам'яткоохоронних досліджень).

Це наукове видання присвячене фортецям і замкам України XI-XIX ст. Розповідається про 127 найвизначніших оборонних комплексів. Матеріал згруповано за історико-географічним принципом, але з урахуванням сучасного адміністративно-територіального устрою держави. Спочатку показані фортеці Середньої Наддніпрянщини й Північного Лівобережжя (Київ, Київська, Полтавська, Черкаська, Чернігівська, Сумська області), Слобожанщини (Харківська й Донецька області), далі – фортеці й замки історичного Поділля (Житомирська, Вінницька, Хмельницька, Тернопільська області), потім – Волині (Волинська, Рівненська області), після того – Галичини, Закарпаття й Буковини (Львівська, Івано-Франківська, Закарпатська й Чернівецька області) і, насамкінець – Півдня України (Дніпропетровська, Кіровоградська, Одеська області) та Криму. Видання показує загальні риси та особливості оборонної архітектури України та її регіонів. Визначено місце і роль спадщини фортифікаційної архітектури в структурі сучасних населених місць України.

Відтворення втрачених перлин архітектури.

Михайлівський Золотоверхий: Фотоальбом / упоряд. Г. Криворчук, Ю. Лосицький; фотогр. Ю. Лосицький, І. Приміський /. – К.: Горобець, 2011. – 96 с., іл.

У фотоальбомі, присвяченому відтворенню Михайлівського Золотоверхого монастиря, коротко викладено історію побудови, руйнації і відродження храму. Відтворення храму і дзвіниці представлено за допомогою фотоілюстрацій і проектних матеріалів ТАМ "Ю. Лосицький" – авторів архітектурної концепції відбудови у кінці ХХ ст. споруд Михайлівського Золотоверхого монастиря після його руйнації в 30-х роках ХХ ст.

Гаврилюк Н. О., Ібрагімова А. М. Тюрбе хана Хаджі Герая (за матеріалами археологічних досліджень 2003-2008 рр.). – Київ-Запоріжжя: Дике Поле, 2010. – 176 с., 346 іл.

Друкуються результати комплексних досліджень унікальної пам'ятки кримськотатарської культури кінця XV – початку XVI ст. – Тюрбе хана Хаджі Герая, що розташоване на східній околиці м. Бахчисарая. Пам'ятка є усипальницею роду Гераяв – перших правителів Кримсь-

кого ханства і членів їхньої родини. Наводиться архітектурно-археологічна характеристика одного з найкрасивіших тюрбе Криму. Описується поховальний обряд і отримані в ході досліджень археологічні матеріали (в першу чергу, коштовні тканини) з усіх 18 поховань. Надаються дані міждисциплінарних досліджень матеріалів з усипальниці. Тюрбе хана Хаджі Герая розглядається як частина найдавнішого адміністративно-економічного комплексу (кюлліє), що був збудований Менглі I Гераєм. Звідси починався Бахчисарай – столиця Кримського ханства.

Гончар Іван (Спогади про І. М. Гончара) / Упор. і відповід. ред. І. Пошивайло. – К.: УЦНК "Музей Івана Гончара", 2007. – 576 с.: іл.

Це видання, яке готувалося до виходу у світ майже десять років, містить понад сто спогадів сучасників Івана Макаровича Гончара, котрі під різними кутами зору створюють словесний образ Подвижника, відтворюють ту епоху і середовище, в яких він жив, діяв, творив. Ця легендарна людина у несприятливих суспільно-політичних умовах, під постійним наглядом радянських спецслужб створила унікальний український простір, у якому завжди знаходилося належне місце артефактам-експонатам і живим людям-відвідувачам. Саме там, на Печерських пагорбах, у скромній оселі-робітні-музеї гартувався притлумлений століттями Український Дух, а її ясночоловий господар поставав Шевченківським "апостолом правди", провісником нової української доби.

Книга проілюстрована близько тисячею документальних світлин з архіву Івана Гончара й упорядкованих ним альбомів "Моє життя і творчість", фрагментами аркушів з історико-етнографічного мистецького альбому "Україна й українці" та відгуків із "Книги вражін", а також репродукціями творів народного мистецтва зі збірки УЦНК "Музей Івана Гончара".

Горбаненко С. А., Пашкевич Г. О. Землеробство давніх слов'ян (кінець I тис. до н. е. – I тис. н. е.). – К.: Академперіодика, 2010. – 316 с.: 30 табл., 117 рис.

У монографії систематизовано матеріали досліджень і узагальнено дані стосовно розвитку та змін землеробства слов'ян упродовж III ст. до н. е. – X ст. н. е. на основі археологічних джерел із залученням великого обсягу етнографічних і природничих матеріалів.

Горін С. Жидичинський Свято-Миколаївський монастир (до середини XVII сторіччя). – К.: "Майстерня книги", 2009. – 512 с.

Книга присвячена одному з найвідоміших у XV – XVII ст. волинських монастирів. В основу дослідження покладено свідчення, виявлені автором в актових книгах Луцьких гродського і земського судів. У монографії розглянуто розвиток обителі, діяльність жидичинських настоятелів, сфери впливу і боротьба за архимандрію між відомими церковними і світськими діячами. Значна увага приділена різним економічно-господарським питанням, пов'язаним з монастирськими маєтками.

Грифен Л. А., Константинов В. А., Титова Е. Н. Памятники техники (2-е изд., исправ.) / Центр памятниковедения НАН Украины и УООПИК. – К., 2011. – 140 с.

В монографии рассмотрены теоретические вопросы о сущности техники как социального явления и о памятниках техники как феномене истории и культуры. Большое внимание уделено характеристике как движимых памятников в музейных собраниях, так и памятников недвижимых. Изложены также результаты некоторых исследований отношения различных слоев нашего общества к определению, изучению и охране памятников техники.

Джерела з історії Полтавського полку (середина XVII–XVIII ст.): [Текст] / Полт. краєзнавч. музей; голов. ред. кол.: Волошин Ю. В., Фасій Г. І., Киридон А. М. та ін.; [упоряд., вступ, стаття – Мокляк В. О]. – Полтава. ТОВ “АСМІ”, 2010. – Т. II: Компюти та ревізії Полтавського полку. Компут 1721 р. – 436 с.

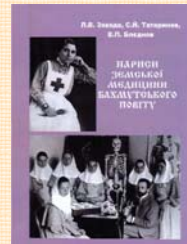
Пропоноване увазі читача видання продовжує серію публікацій документів з історії Полтавського козацького полку середини XVII–XVIII століть. Другий том містить Компут Полтавського полку 1721 р.

Дослідження, реставрація та превентивна консервація музейних пам'яток. Сучасний стан. Перспективи розвитку: / Наукові доповіді VIII Міжнародної науково-практичної конференції (Київ, 23-27 травня 2011 року) / ННДРЦУ. – К., 2011. – 448 с.

У виданні представлені наукові доповіді VIII Міжнародної науково-практичної конференції “Дослідження, реставрація та превентивна консервація музейних пам'яток. Сучасний стан. Перспек-

тиви розвитку”. Тематика доповідей віддзеркалює сучасний стан і перспективи подальшого розвитку реставраційної галузі в Україні та за кордоном. Видання узагальнює унікальний досвід вітчизняної реставраційної школи, провідним осередком якої є Національний науково-дослідний реставраційний центр України, визначає шляхи співпраці музейних і реставраційних закладів, пріоритетні напрями розвитку наукової реставрації та досліджень, знайомить із здобутками фахівців ближнього та дальнього зарубіжжя.

Завада Л. В., Татаринов С. Й., Бледнов В. П. Нариси земської медицини Бахмутського повіту / учбовий посібник. – Артемовськ: Печатный двор, 2011. – 84 с.

Звід пам'яток історії та культури України. Полтавська область. Великобагачанський район / Упорядн., наук. ред. В. О. Мокляк; автори, статей: В. А. Андрієць, М. В. Бака, М. Г. Бехтер та ін. – Полтава: “Полтавський літератор”, 2010. – 204 с., іл.

Пропоноване увазі читача видання продовжує серію публікацій матеріалів до “Зводу пам'яток історії та культури України”, що знаходяться на території Полтавської області. Даний випуск присвячений пам'яткам природи, археології, історії та архітектури, що розташовані на території Великобагачанського району Полтавської області.

Звід пам'яток історії та культури України. Полтавська область. Решетилівський район [упорядн., наук. ред. В. О. Мокляк]; автори статей: В. А. Андрієць, Г. І. Галян, І. І. Діптан та ін. – Полтава: ТОВ “АСМІ”, 2010. – 214 с., іл.

Пропоноване увазі читача видання продовжує серію публікацій матеріалів до “Зводу пам'яток історії та культури України”, що знаходяться на території Полтавської області. Даний випуск присвячений пам'яткам природи, археології, історії та архітектури, що розташовані на території Решетилівського району Полтавської області.

Жидичин. Місцеве самоврядування / упор. І. М. Майданець. – Луцьк: ПВД “Твердиня”, 2010. – 116 с.

У книзі висвітлено роботу Жидичинської сільської ради у сучасний період та подано історичні дані щодо діяльності місцевої громади.

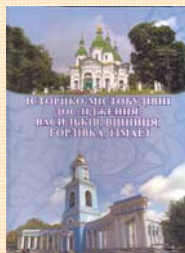
Історико-культурні заповідники / За ред. Вечерського В. В.; Відп. за вип. Сердюк О. М. — К.: 2011. — 292 с.; 97 іл. (Науково-дослідний інститут пам'яток охоронних досліджень).

Ця наукова монографія присвячена проблемі розроблення генеральних планів розвитку державних історико-культурних заповідників України. Тут узагальнений досвід Науково-дослідного інституту пам'яток охоронних досліджень щодо розроблення такої науково-проектної документації по заповідниках у Чернігові (Національний архітектурно-історичний заповідник "Чернігів стародавній"), Києві (Національний історико-меморіальний заповідник "Биківнянські могили"), с-щі Мирне Мелітопольського р-ну Запорізької обл. (Національний історико-археологічний заповідник "Кам'яна Могила") та с. Урич Сколівського р-ну Львівської обл. (Державний історико-культурний заповідник "Тустань").

Ландшафт, розпланування, об'ємно-просторова композиція, забудова, пам'ятки та об'єкти культурної спадщини цих заповідників мають не лише національне, а й загальноєвропейське культурне значення. Відтак метою розроблення генеральних планів розвитку заповідників є забезпечення збереження пам'яток та об'єктів культурної спадщини, традиційного характеру середовища, ефективного використання їх у сучасних соціокультурних умовах. У роботі застосовано методи теоретичних досліджень, у т. ч. структурно-генетичного аналізу і синтезу, методи бібліографічних, архівних, картографічних, іконографічних досліджень, а також методи емпіричних досліджень: натурні дослідження, порівняння та картографування. Результатами цієї роботи є науково-проектна документація, спрямована на збереження і оптимальне використання пам'яток та традиційного характеру середовища кожного з представлених тут заповідників. Відтак ця монографія може бути методичним орієнтиром при розробленні генеральних планів розвитку інших заповідників.

Історико-містобудівні дослідження: Васильків, Вінниця, Горлівка, Ізмаїл / За ред. Вечерського В. В.; Відп. за вип. Сердюк О. М. — К.: 2011. — 276 с.; 136 іл. (Науково-дослідний інститут пам'яток охоронних досліджень).

Ця наукова монографія присвячена історико-містобудівним дослідженням українських міст, а саме — розробленню науково-проектної документації, яка включає історико-архітектурні опорні плани, визначення меж та режимів використання зон охорони пам'яток, визначення меж

та режимів використання території історичних ареалів. Без такої науково-проектної документації розроблення генеральних планів міст, іншої містобудівної документації не допускається.

Ця монографія продовжує серію, започатковану в 2008 р. монографіями "Історико-містобудівні дослідження Чернівців" та "Історико-містобудівні дослідження Одеси". Тут узагальнено досвід Науково-дослідного інституту пам'яток охоронних досліджень щодо розроблення такої науково-проектної документації по містах Василькову Київської області, Ізмаїлу Одеської області, Вінниці, Горлівці Донецької області. Результатами зазначених досліджень є забезпеченість кожного з цих чотирьох міст повним комплектом науково-проектної документації, спрямованої на збереження нерухомої культурної спадщини. Відтак ця монографія може бути методичним орієнтиром при розробленні такої документації по інших історичних містах.

Історико-містобудівні дослідження Керчі / Ієвлева В.П., Кожушко О.А., Закружецька А.Ю., Бобровський Т.А, Градун Е.Ю.; за ред. В.П. Ієвлевої. — Чернігів: ВАТ"РВК "Деснянська правда", 2011 р. — 180 с.; 85 іл. — Література та джерела — 139-172 с.

Наукове видання висвітлює історико-містобудівні дослідження найдавнішого міста нашої держави — Керчі, які були проведені до розробки нового генерального плану. У Списку історичних населених місць України Керч посідає одне з провідних місць завдяки унікальним об'єктам нерухомої культурної спадщини античного часу, серед яких найбільш відомими є: Пантікапей, столиця Боспорської держави, Німфей, Мірмекій, Порфмій, Парфеній та Тірітака, що розташовані в сучасних межах м. Керчі, і що з 1987 р. охороняються в складі територій Керченського державного історико-культурного заповідника. Двадцятишестивікове місто є скарбницею нерухомої культурної спадщини європейського рівня. Колективна монографія НДІ пам'яток охоронних досліджень присвячена методичним аспектам щодо виконання науково-проектної розробки — історико-архітектурного опорного плану м. Керчі — який включає визначення зон та режимів найцінніших міських територій, передусім історичного ареалу, та комплексних об'єктів спадщини, що втілюють в собі характерні риси та особливості цього унікального стародавнього міста. Мета досліджень полягає у сприянні подальшого збереження культурної спадщини Керчі в комплексі з її цінною природною основою; традиційного характеру історичного міського середовища; композиційно-розпланувальних та ландшафтно-видових особливостей міста тощо. Результатом досліджень є пропозиції певних нормативно-регулятивних засад, які в подальшому мають сприяти охоронним заходам у збереженні всього комплексу нерухомої спадщини міста Керчі.

Иностранные профессора российских университетов (вторая половина XVIII — первая треть XIX в.). Биографический словарь / под общ. ред. А.Ю. Андреева; сост. А.М. Феофанов. — М.: Российская политическая энциклопедия (РОССПЭН), 2011. — 207 с. — (“Ubi universitas, ibi Europa”).

В словаре собраны свыше 100 биографий иностранных ученых, которые преподавали в четырех российских университетах — Московском, Казанском, Харьковском и Петербургском в середине XVIII — первой трети XIX в. Именно этот период отмечен столь массовым приглашением иностранных профессоров (преимущественно, из немецких университетов) на службу в Россию, где зарождалась собственная система высшего образования. Биографии написаны с привлечением новых архивных материалов. Словарь дает комплексный портрет приглашенных ученых, рассматривает их как целостное явление в истории российских университетов, представляет их вклад в российскую науку.

Кабанец Є. П. Загибель Успенського собору: міфи і дійсність. Документальне розслідування. — К.: Національний Києво-Печерський історико-культурний заповідник, 2011. — 376 с.

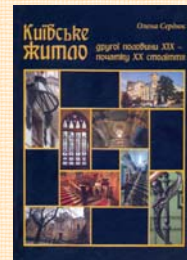
У книзі висвітлюється контроверсійне питання про обставини знищення головного храму Києво-Печерської лаври — Успенського кафедрального собору 3 листопада 1941 р. Розкриваються невідомі факти з історії оборони Києва та його німецької окупації, описано діяльність у цих складних умовах співробітників Києво-Печерського історико-культурного заповідника. Книга написана на основі різноманітних наративних джерел — архівних документів, газетних та журнальних публікацій, спогадів очевидців.

Київ: “Скарбниця документальної пам’яті”. Збірник наукових праць / За редакцією С.Ю. Карамаша. — Випуск 3. — К.: Видавництво ТОВ “ВИД “Формат”, 2011. — 156 с.

Збірник наукових праць членів Клубу “Скарбниця документальної пам’яті”, а також науковців-архівістів, киевознавців та ін.

Спираючись на документальні архівні джерела, автори розповідають про історію Києва, видатні постаті, досліджують архівні документи, подають спогади про цікавих особистостей серед наших киян тощо. Надруковані статті, повідомлення, розвідки, добірки джерел та ін. мають евристичні наброски авторів і друкуються вперше, що має наукову і

прикладну значимість для глибшого об’єктивного пізнання історії міста Києва.

Київське житло другої половини XIX — початку XX століття: науково-довідкове видання / Автор тексту О. Сердюк. — Львів: “Центр Європи”, 2010. — 608 с., 1680 іл.

Науково-довідкове видання присвячено дослідженню київської житлової забудови другої половини XIX — початку XX ст. Дослідження охоплюють значну територію традиційної міської забудови, на якій розташовані сорок чотири житлові будівлі, репрезентовані у виданні — особняки та прибуткові будинки.

Уперше в науковому виданні представлено матеріали історико-архітектурних інвентаризацій житлових будівель м. Києва, що охоплюють широкий спектр досліджень: архівний пошук, атрибуцію, фотофіксацію об’єктів; наведено матеріали натурних зйомок об’єктів житлової забудови доби еклектики та модерну, здійснені впродовж двох десятиліть. На даний час більшу частину інтер’єрів житлових будівель, представлених в довіднику, вже знищено, хоча вони є пам’ятками архітектури. На підставі проведених наукових досліджень автор аналізує соціальні умови, в яких виникли житлові будівлі Києва зазначеної доби, їх типологічні характеристики, планувально-просторову організацію помешкань, стилістичні та архітектурно-художні особливості. У виданні визначена історико-культурна значущість житлової забудови Києва другої половини XIX — початку XX ст., принципи охорони та реставрації об’єктів.

Кобаля Д. Р. Днепровская гребная флотилия в I пол. XVIII в. — Запорожье: Дикое Поле, 2010. — 204 с. + 24 с. илл.

В книге запорожский археолог Дмитрий Кобаля исследует тему возникновения и развития на территории Украины военного флота в I половине XVIII в. Автор анализирует не только значительный объем письменных источников, хранящихся преимущественно в российских государственных архивах, но и многочисленные данные подводной археологии, полученные в последнее время. Благодаря такому подходу вопрос о создании и использовании Днепровской гребной флотилии предстает в новом ракурсе, заставляет еще раз задуматься о роли флота в истории нашего государства.

Кобзар В. В. Водовідведення Києва від першого проекту до сьогодення. 1894–2010. Науково-попу-

лярне видання. — К., "Інтерпрес, ЛТД", 2010. — 216 с.: іл.

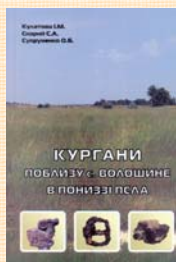
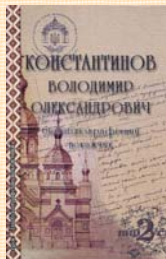
Сьогодні служба каналізації Києва має понад 2600 км мереж, 35 каналізаційних насосних станцій, комплекс Бортницької станції аерації та штат близько 2 тис. чол. Історії виникнення та розвитку Департаменту з експлуатації каналізаційного господарства ВАТ "АК "Київводоканал" присвячено цю книгу.

Видання суттєво відрізняється від попереднього, що вийшло в 1994 р., насамперед, новими історичними документами, кресленнями, описами, фотодокументами, котрі вдалося зібрати до фонду Музею історії каналізації м. Києва. Подано також репринтні видання: перший проект каналізації міста, перші друковані праці про каналізацію та ін.

Константинов Володимир Олександрович:

Бібліобіографічний покажчик (гол. ред. О. М. Титова, упор. С. Ю. Зозуля) / Центр пам'ятокознавства НАН України і УТОПІК — К.: Центр пам'ятокознавства НАН України і УТОПІК, 2011 — 48 с. — (Серія: "Бібліобіографічні покажчики"; вип. 2).

Другий випуск серії "Бібліобіографічні покажчики" присвячено 70-річчю від дня народження ученого-технолога, історика науки і техніки, музейника, киевознавця, пам'ятокознавця Володимира Олександровича Константинова. Видання містить бібліографічний покажчик праць ученого та короткий біографічний нарис.

Кулатова І. М., Скорий С. А., Супруненко О. Б. Кургани поблизу с. Волошине в пониззі Псла. — Київ, 2010. — 160 с., 6 кол. вкл.: іл.

Дослідження присвячене введенню до наукового обігу та інтерпретації матеріалів науковорятівних досліджень групи курганів II поблизу с. Волошине Дмитрівської сільської ради м. Комсомольськ Полтавської обл., що знаходилася у пониззі р. Псел, на місці сучасного кар'єру ТОВ "Єривський гірничо-збагачувальний комбінат". Публікуються комплекси поховань доби енеоліту — раннього бронзового віку, бабинської культури, матеріали досліджень гробниці жінки — служительниці культу ранньоскіфської епохи. Особлива увага приділена двом золотоординським похованням кочівників, що містили численні предмети супутнього інвентаря, з-поміж яких — деталі візка, предмети озброєння та спорядження вершника і коня, жіночі прикраси і рештки головного убору — бокки.

Лаврський альманах: Києво-Печерська лавра в контексті української історії та культури:

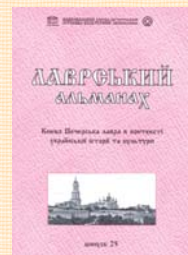
36. наук. праць. Вид. 23, спецвипуск 9: Дослідження монастирських печерних комплексів / Ред. рада: В. М. Колпакова (відп. ред.) та ін. — К: Фенікс, 2010. — 164 с.

Двадцять третій випуск (дев'ятий спецвипуск) "Лаврського альманаху" присвячено дослідженню монастирських печерних комплексів. Опубліковані в збірнику статті торкаються широкого кола проблем, пов'язаних із зародженням, розвитком та функціонуванням печерних комплексів, ієротопією та формуванням сакрального простору печер, спелеоархеологічними дослідженнями, музеєфікацією та охороною печерних комплексів.

Лаврський альманах: Києво-Печерська лавра в контексті української історії та культури:

36. наук. праць. Вип. 25 / Ред. рада: В.М. Колпакова (відп. ред.) та ін. — К: Фенікс, 2010. — 184 с.

Двадцять п'ятий випуск "Лаврського альманаху" вміщує історичні, мистецтвознавчі статті та археологічні розвідки, в яких йдеться про результати останніх досліджень науковців. На сторінках збірника розглядаються проблеми охорони пам'яток, розвитку музейної справи. Випуск вміщує бібліографію робіт науковців Національного Києво-Печерського історико-культурного заповідника, надрукованих у 2009 році.

Луняк Євген. Анна Руська — королева Франції в світлі історичних джерел. — Київ-Ніжин: Видавець ПП Лисенко М. М., 2010. — 96 с.

В монографії Євгена Луняка на підставі історичних джерел, в тому числі й тих, що раніше не використовувалися у вітчизняній історіографії, розкривається й аналізується життєвий шлях і діяльність королеви Анни, дочки великого київського князя Ярослава Мудрого, що правила у Франції в XI ст., наводяться документальні свідчення, які стосуються її біографії. Було зроблено ґрунтовний аналіз всього комплексу середньовічних свідчень про Анну Ярославну, що дозволило по-новому переглянути її життєпис і спростувати низку історичних міфів, які накопичилися в історіографії стосовно цієї постаті. Важливим додатком є вміщення наприкінці книги латинських джерельних свідчень і їх перекладів українською, а також фрагментів із французьких історичних праць доби пізнього середньовіччя, використаних автором при написанні розвідки.

Максим Берлінський — історик, педагог, релігійний діяч:

Матеріали науково-практичної конференції (м. Путивль, 30 жовтня 2009 р.) (за заг. ред. Високопресвященнішого Луки) / Українська Православна Церква, Конопотсько-Глухівська єпархія; Управління культури Сумської обласної державної адміністрації; Державний історико-культурний заповідник у м. Путивлі; Національний заповідник "Глухів" — Ніжин: Видавництво НДУ імені Миколи Гоголя, 2011. — 80 с.

Матеріали науково-практичної конференції висвітлюють життя та діяльність видатного українського історика, археолога, архівіста, педагога, релігійного діяча Максима Федоровича Берлінського.

Маркус І. Я., Охріменко Г. В. Озброєння та зброя праці населення Західної Волині IV-II тис. до Р. Х.: навчальний посібник. — Луцьк: ВАТ "Волинська обласна друкарня", 2010. — 492 с. + 44 іл.

Книга присвячена вивченню предметів озброєння і зброя праці населення Західної Волині енеоліту та епохи бронзи. Викладені загальні уявлення про етнокультурні процеси в регіоні. Досліджуються питання використання сировини та технології виготовлення виробів. Зібрані та описані відомі крем'яні, кам'яні, металеві артефакти, здійснено спробу їх класифікації, а також культурної ідентифікації.

Музей історичних коштовностей України: альбом / Національний музей історії України; упоряд. та текстівки Л. В. Строкової, А. О. Грібкової [та ін.]. — К.: Мистецтво, 2011. — 64 с.: іл. — укр., англ.

Альбом висвітлює наукову та естетичну цінність унікальної колекції Музею історичних коштовностей України — філіалу Національного музею історії України. Експонати музею, відображуючи історію ювелірного та декоративно-ужиткового мистецтва від скіфо-сарматської доби до наших часів, є невичерпним джерелом пізнання світогляду, суспільних відносин, матеріальної та духовної культури племен і народів, які населяли землі сучасної України впродовж багатьох тисячоліть.

Музейні читання. Матеріали наукової конференції "Ювелірне мистецтво — погляд крізь віки". 9–11 листопада 2009 р. — К., 2010. — 271 с.

Чергова конференція "Ювелірне мистецтво — погляд крізь віки", що відбулася в рамках щорічних

"Музейних читань", зібрала науковців з України, а також — інших держав. Співробітники музеїв, науково-дослідних інститутів та університетів обговорювали проблеми дослідження історії художньої обробки металу та збереження культурних цінностей, питання мистецтвознавчих та техніко-технологічних аспектів вивчення та експертизи ювелірних творів.

Збірник містить матеріали конференції, проведення якої щорічно здійснює Музей історичних коштовностей України у співпраці з Центром пам'ятокознавства НАН України і Українського товариства охорони пам'яток історії та культури.

Музей археології Слобідської України Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна:

Каталог-проспект / Відп. ред. С.І. Посохов. — Х.: Раритети України, 2011. — 36 с.; іл.

Каталог-проспект знайомить із археологічною колекцією, яка зберігається у Музеї археології та етнографії Слобідської України Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. Ця колекція почала складатися з перших років існування університету. На сьогодні вона налічує декілька десятків тисяч одиниць зберігання і відображає найдавніші сторінки минулого (від доби каменю та бронзи до пізнього середньовіччя). Це одна із найбагатших університетських колекцій такого роду в Україні. Найбільш цікавими та різноманітними частинами колекції є зібрання артефактів скіфського часу та салтівської археологічної культури.

Народна культура України: традиції і сучасність:

матеріали Міжнар. наук. конф., присвяч. 40-річчю заснування Нац. музею нар. архіт. та побуту України, Київ, 8-10 жовт. 2009 р. / Нац. музей нар. архіт. та побуту України; уклад. і наук. ред. П.М. Федака. — К.: Задруга, 2010. — 552 с.: іл. — Укр., рос., словац. — Бібліогр. в кінці ст.

Збірник містить матеріали Міжнародної наукової конференції, присвяченої 40-річчю заснування Національного музею народної архітектури та побуту України. Статті висвітлюють історію створення, принципи організації, тематичну структуру музеїв під відкритим небом, проблеми скансенознавства, різні ділянки народної культури України, особливості збереження, охорони і використання

пам'яток, комплектування і наукове опрацювання фондів колекцій, традиційні промисли і ремесла, свята та обряди.

Нательные кресты Самари — Богородицкой крепости: монографія / В. А. Векленко. — Днепропетровск: Изд-во ДНУ, 2010. — 216 с.; вкл. 48 с.

Колекція натільних хрестів з території старовинного козацького міста Самарь та російської Богородицької фортеці у нижньому Присамар'ї, сформована внаслідок багаторічних археологічних розвідок та розкопок археологів Дніпропетровського національного університету ім. О. Гончара, розглядається в контексті багатовікової історії пам'ятки.

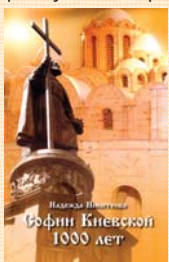
Науковий вісник "Межибіж": Матеріали Третьої науково-краєзнавчої конференції "Стародавній Межибіж в історико-культурній спадщині України" / Під ред. О. Г. Погорільця, Л. В. Баженова, А. М. Трембіцького та ін. — Межибіж-Хмельницький: ПП Мельник А. А., 2010. — Ч. 1. — 390 с.

Науковий збірник містить матеріали Третьої науково-краєзнавчої конференції "Стародавній Межибіж в історико-культурній спадщині України", присвяченої 100-річчю від дня народження мистецтвознавця і архітектора Логвина Григорія Никоновича, яка відбулася 11–12 червня 2010 року в Державному історико-культурному заповіднику "Межибіж".

Науковий вісник "Межибіж": Матеріали Третьої науково-краєзнавчої конференції "Стародавній Межибіж в історико-культурній спадщині України" / Під ред. О. Г. Погорільця, Л. В. Баженова, А. М. Трембіцького та ін. — Межибіж — Хмельницький: ПП Мельник А. А., 2010. — Ч. 2. — 226 с.

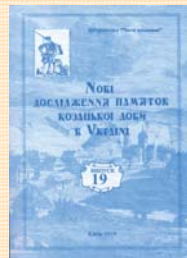
Науковий збірник містить матеріали Третьої науково-краєзнавчої конференції "Стародавній Межибіж в історико-культурній спадщині України", присвяченої 100-річчю від дня народження мистецтвознавця і архітектора Логвина Григорія Никоновича, яка відбулася 11–12 червня 2010 року в Державному історико-культурному заповіднику "Межибіж".

Никитенко Н. Н. Софии Киевской 1000 лет; под ред. Н. М. Кукувальской. — К.: Горобец, 2010. — 36 с.: ил.

Кем и когда основана София Киевская? В школьных учебниках на-

писано: "Ярославом Мудрым в 1037 году". Но наука опровергла эту, казалось бы, азбучную истину. Оказывается, Ярослав лишь завершил в 1018 г. прославленный храм, основанный в 1011 году его отцом — крестителем Руси Владимиром Великим. В книге в доступной форме рассказывается, почему и как ученые пришли к такому выводу, какие доводы приводят в его пользу,

Нові дослідження пам'яток козацької доби в Україні: збірник наукових праць (Д. Я. Телегін (відп. ред.), О. М. Титова (заст. відп. ред.), І. П. Бондаренко, Г. Ю. Івакін й ін.) / Науково-дослідний центр "Часи козацькі", Українське товариство охорони пам'яток історії та культури, Центр пам'ятокознавства НАН України і УТОПІК, Історико-культурна асоціація "Україна-Туреччина". — Вип. 19. — К., 2010. — 564 с. — (Серія: "Бібліотечка "Часи козацькі").

До збірки вміщено статті та повідомлення, в яких висвітлюються результати вивчення пам'яток археології, історії, архітектури, писемності українського козацтва, колекцій у музейних збірках, дослідження об'єктів кримськотатарської та османської культурної спадщини.

Ольговський С. Я. Скіфо-антична металообробка архаїчного часу. — К.: КНТ; М.: Русский Фонд Содействия Образованию и Науке, 2011. — 224 с. Бібліографія: 280 найменувань.

В монографії публікуються результати порівняльного аналізу решток бронзолivarного виробництва на античних пам'ятках Нижнього Побужжя і скіфських городищах і поселеннях Середнього Подніпров'я у VII-V ст. до н. е. Переглянуто думку щодо провідної ролі кольорової металообробки в грецьких колоніях Північного Причорномор'я для населення Скіфії і зокрема Лісостепового Подніпров'я. Узагальнено відомості про обробку кольорових металів на скіфських пам'ятках, запропоновано нові оцінки рівня бронзолivarного ремесла на території України в цей час.

Пам'ятка щодо порядку здійснення робіт з пошуку, ексгумації та поховання непохованих останків осіб, які загинули у війнах, внаслідок депортації та політичних репресій. — Автори: Л. М. Голубчик, Є. Г. Трушенко, В. В. Олещенко, Н. М. Паришкура, Т. А. Тесленко. — Дніпропетровськ, 2010. — 30 с.

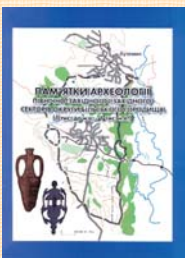
Автори висловлюють подяку Я.О. Жилкіну за сприяння у виданні цієї Пам'ятки.

Рекомендована методичною радою з питань увічнення пам'яті жертв війни та політичних репресій Дніпропетровського обласного центру з охорони історико-культурних цінностей органам місцевої влади, пошуковим загонам та об'єднанням, фахівцям, що займаються питаннями охорони культурної спадщини для використання в практичній роботі.

На підставі аналізу чинного законодавства України у сфері пошукової діяльності та практичного досвіду роботи історико-пошукової організації "Пошук-Дніпро" висвітлено питання документального оформлення польової пошукової діяльності та основні методи протидії незаконним розкопкам.

Польова пошукова робота трактується авторами даного посібника як комплекс заходів, що включають безпосередній пошук непохованих останків, необлікованих поховань військовослужбовців, що віддали своє життя під час виконання військового обов'язку, жертв політичних репресій, а також екзумацію і поховання їхніх останків.

Пам'ятки археології північно-західного і західного секторів округу Нільського городища

(I тис. до н.е. – I тис. н.е.) / Центр пам'яткознавства НАН України і УТОПІК. – Полтава: ТОВ "Фірма "Техсервіс", 2010. – 104 с., іл.

Публікуються матеріали передскіфського періоду, здобуті в ході польових досліджень 2005–2010 рр. археологічної експедиції ІКЗ "Більськ". Вводяться до наукового обігу нововиявлені рухомі та нерухомі пам'ятки раннього залізного віку, римського часу та раннього середньовіччя.

Проаналізовано матеріали досліджень В. О. Городцова, Б. О. Шрамка і Є. О. Горюнова – археологів, яким належить найбільший внесок у вивчення старожитностей I тис. н.е. басейну однієї з найбільших приток Псла – р. Грунь-Ташань.

Потапенко Л. Л. Боротьба зі сніговою стихією. Історичний нарис снігоборотьби на залізницях України (друга половина XIX – перша половина XX ст.) / Центр пам'яткознавства НАН України і УТОПІК. – К., 2011. – 156 с.

Видання присвячене питанням, що стосуються забезпечення надійного функціонування залізничного транспорту в зимовий період, а саме розвитку методів і засобів попередження утворення та усунення снігових заметів. Розглянуто розвиток теоретичних досліджень, еволюцію методів та засобів снігозатримання за допомогою

штучних перепон та лісонасаджень, а також механічних засобів снігоочищення на вітчизняних залізницях у дореволюційний період та за радянської доби, перш за все на території України.

Праці Центру пам'яткознавства : зб. наук. пр. / Титова О. М. (гол. ред.), Акуленко В. І., Гріффен Л. О. [та ін.]: Центр пам'яткознавства НАН України і УТОПІК. Вип. 19. – К.: Центр пам'яткознавства НАН України і УТОПІК, 2011. – 312 с.

Дев'ятнадцятий випуск "Праці Центру пам'яткознавства" пропонує фахівцям із пам'яткознавства, музеєзнавства, історикам загалом, а також широкому колу небайдужих до проблем збереження й вивчення культурної спадщини України читачів низку теоретичних і прикладних матеріалів, присвячених означеній проблематиці. У збірнику ряд публікацій присвячено також історіографічним і методолого-методичним студіям.

Принь Олександр. Літопис охорони культурної спадщини в Україні 1945–1991 років (за матеріалами Донецької та Луганської областей): – Луганськ: РВВ ЛДУВС ім. Е. О. Дідоренка, 2010. – 336 с.

Монографію присвячено комплексному дослідженню історичного процесу становлення та розвитку державної системи охорони культурної спадщини в Україні з 1945 до 1991 р. за матеріалами Донецької та Луганської областей.

Здобутки наукового дослідження можуть бути використані в практичній діяльності правоохоронців, пам'яткознавців, спеціально уповноважених державних органів виконавчої влади з охорони культурної спадщини та місцевого самоврядування, науковців, студентів, курсантів, аспірантів, ад'юнктів, а також усіх небайдужих до охорони культурної спадщини з метою розвитку системи охорони культурної спадщини та поширення знань про пам'ятки історії та культури.

Реставрація, реконструкція, урбоекотологія RUR-2010: зб. наук, праць №7–8 [щорічник південно-українського відділення національного комітету ICOMOS] / редактори В. А. Лісенко та С. О. Постернак. – Одеса: Вид-во "Optimum", 2010. – 332 с., іл.

Рильський Ю. М. Музеї та музейна справа в Україні і світі. – Запоріжжя, 2010. – 42 с.

Саєнко І. В. Минуле українського козацтва на Луганщині. – Харків: СІМ, 2010. – 100 с.

Історико-документальні нариси краєзнавця Ігора Саєнка висвітлюють сторінки історії України, які замовчувалися або й спотворювалися московською імперією, як царською, так і комуністичною. Видання розраховане на школярів, студентів та широке коло читачів, які цікавляться історією рідного краю.

Севаст'янов О. В. Десять років на службі краєзнавства: Російське товариство з вивчення Криму (1922–1932) / О. В. Севаст'янов; за ред. А. А. Непомнящого. — Київ; Сімферополь, 2010. — 255 с. — (Серія: Біобібліографія кримознавства; вип. 13).

На основі синтезу архівних і маловідомих опублікованих джерел відтворено історію діяльності Російського товариства з вивчення Криму — однієї з найбільш авторитетних наукових громадських кримознавчих організацій 20-х — початку 30-х років ХХ століття. Подано характеристику внеску членів Товариства в розвиток історико-краєзнавчих досліджень.

Софійські читання. Матеріали V міжнародної науково-практичної конференції “Духовний потенціал та історичний контекст християнського мистецтва” (Київ, 28–29 травня 2009 р.). — К.: ТОВ “Горобець”, 2010. — 500 с.: іл.

Збірка присвячена 75-річчю Національного заповідника “Софія Київська”. Вона вміщує матеріали міжнародної науково-практичної конференції “Духовний потенціал та історичний контекст християнського мистецтва”, на якій були оприлюднені історичні, архітектурні, мистецтвознавчі та археологічні дослідження, що стосувались заявленої тематики. Окремий розділ відведено для статей, присвячених пам'ятокоохоронній діяльності музеїв, заповідників та науково-дослідних інститутів.

Старожитності Лівобережного Подніпров'я — 2011: збірник наукових праць / Наук. ред. Супруненко О. Б.; редкол.: Івакін Г. Ю., Ковальова І. Ф., Кулатова І. М. та ін. — Київ-Полтава, 2011. — 224 с. + VIII вкл. — (Центр пам'ятокознавства НАН України і УТОПІК. Інститут археології НАН України. ЦОДПА).

До уваги читачів пропонуються статті та публікації археологів — дослідників старожитностей Дніпровського Лівобережжя і Подніпров'я, укладені за результатами роботи XI регіонального науково-практичного семінару “Охорона та

дослідження пам'яток археології” (м. Полтава, 14–15 квітня 2011 р.). Видання включає наукові праці з археології бронзового і раннього залізного віків, доби середньовіччя та козацької епохи, роботи з розробки пам'ятокознавчих проблем, антропології.

Студії з архівної справи та документознавства / Держкомархів України, УНДІАСД; [редкол.: С. Г. Кулешов (голов. ред.) та ін]. — К., 2010. — Т. 8. — 210 с.

До щорічника увійшли статті з проблем історії, теорії архівної справи і документознавства, історії установ, товариств, об'єднань, джерелознавчі студії. Значну увагу приділено біографічним та генеалогічним дослідженням українських учених, а також дослідженню білоруських науковців з демографії української національної меншини в Білорусі.

Татаринів Сергій Йосипович. Біографія та бібліографічний показник... — Слов'янськ: Видавництво “Друкарський двір”, 2010. — 24 с.

Теоретичні та науково-методичні засади підготовки статей про пам'ятки історії до “Зводу пам'яток історії та культури України” / Автор і упорядники Гаврилюк Л. О. Горбик В. О. (кер.), Денисенко Г. Г., Кот С. І., Піскова Е. М., Скрипник П. І., Федорова Л. Д. — К.: Інститут історії України НАН України, 2011. — 272 с.

У виданні розглядаються теоретичні та науково-методичні засади підготовки статей про пам'ятки історії до “Зводу пам'яток історії та культури України”. Спираючись на новітні розробки в галузі пам'ятокознавства, автори ставлять за мету надати науково-методичну допомогу регіональним редколегіям “Зводу” в підготовці матеріалів про історичні пам'ятки.

Томілович Л. Історичні садиби Вінницької області. — Чернігів: ВАТ “Редакційно-видавничий комплекс “Деснянська правда”, 2011. — 220 с.

Каталог присвячено історичним садибам Вінницької області — історичної Брацлавщини (Східного Поділля). В ньому подано короткі історичні довідки та проілюстровано різноманітність, архітектурно-мистецьку цінність, а також сучасний стан збереження більше ніж 60 садибних комплексів. Це перше комплексне територіальне дослідження пам'яток такого типу. Воно дало можливість виявити історичну, культурну, мистецьку цінність садиб, які протягом кількох століть були економічними і культурними осередками краю. Їх історія пов'язана

з долями великої кількості визначних особистостей – діячів культури, науки, громадського життя тощо. Більш дбайливе ставлення до історичних садиб, подальше вивчення і розумне використання надзвичайно збагатить нашу культуру і відновить цілі сторінки вітчизняної історії. Культурний і туристичний потенціал історичних садиб Брацлавщини, безперечно, є величезним.

Треті Зарембівські читання:

Матеріали Третіх Всеукраїнських Зарембівських наукових читань "Українське пам'яткознавство: сучасні проблеми та тенденції", присвячених 20-річчю Центру пам'яткознавства НАН України і УТОПІК (м. Київ, 23 травня 2011 р.): 36. наук. пр. : Титова О.М. (гол. ред. кол), Гріффен Л.О., Посохов С.І. [та ін] : Центр пам'яткознавства НАН України і УТОПІК. — К.: Центр пам'яткознавства НАН України і УТОПІК. 2011. — 272 с.

У збірнику наукових праць "Треті Зарембівські читання" вміщені матеріали Третіх Всеукраїнських Зарембівських наукових читань "Українське пам'яткознавство: сучасні проблеми та тенденції", присвячених 20-річчю Центру пам'яткознавства НАН України і УТОПІК. Матеріали висвітлюють коло проблем, пов'язаних із вивченням і збереженням історико-культурної спадщини в Україні на сучасному етапі.

Третьяков К. М., Татаринев С. И. Часов Яр. Истоки огнеупорной промышленности Украины (135-летию огнеупорных заводов и города посвящается) // Центр памятниковедения НАНУ и УООПИК, ПАО "Часовярский огнеупорный комбинат" — Артемовск: КП "Артемовская городская типография", 2011. — 268 с.

Харлампович К. В. Нариси історії грецької колонії в Ніжині (XVII–XVIII ст.). До історії національних меншостей в Україні. — Ніжин: ТОВ "Ферокол", 2011. — 380 с.; іл.

До книги увійшли маловідомі масовому читачеві нариси та статті академіка ВУАН Костянтина Васильовича Харламповича (1870-1932), присвячені історії ніжинського грецького братства – національно-культурної організації грецьких купців, що існувала в українсько-

му місті Ніжин впродовж XVII–XIX ст., її комерційної та релігійно-культурної діяльності.

Харлан О. Церква в ім'я Покрова Пресвятої Богородиці в містечку Нікополь: Архітектурно-історичний нарис. Бібліографія / Під ред. О. Титової / Центр пам'яткознавства НАН України і УТОПІК. — К., 2011. — 40 с. — (Сакральні пам'ятки України; Вип. 1).

У випуску розглянуто історію спорудження низки микитинсько-нікопольських храмів, що будувалися один за одним на теренах поселення в різні часи і кожен із яких був неповторною пам'яткою народного генія Запорожжя. Висвітлено окремі сторінки існування дерев'яних церков Нікополя та їх архітектурних особливостей.

Україна. 101 найцікавіший музей / Авт.-укл. Антонюк Д. В. — Х.: "Веста", 2011. — 64 с.: іл. (серія "Україна").

Енциклопедія розповідає про заповідники та музеї України, які зберігають багатющий історичний і культурний спадок нашого народу.

Читачі знайдуть для себе безліч корисної інформації, зокрема точні адреси й номери телефонів музейних установ. Понад 500 яскравих ілюстрацій дадуть змогу наочно уявити собі красу та неповторність кожної експозиції.

Чернігівські старожитності. Науковий збірник. — Чернігів: Видавець Лозовий В. М., 2010. — 224 с.

Третій випуск наукової збірки "Чернігівські старожитності" присвячений 950-річчю заснування Чернігівського Свято-Успенського Єлецького монастиря – одного з найдавніших монастирів України-Русі. В збірці зроблено спробу узагальнити відомий матеріал з історії і архітектури монастиря і монастирських споруд, а також поряд із загальновідомими фактами в ній подані маловідомі і навіть невідомі архівні матеріали, що дозволяють прослідкувати процес виникнення і діяльності Єлецького монастиря як центра релігійного і духовного життя у всьому його розмаїтті.

Ряд статей присвячено питанням історії і культури Чернігово-Сіверської землі і загалом України.

Підготувала **Ганна Бичковська**

